

4-sinflar uchun “Tarbiya” fani doirasida “Fuqarolik sifatleri” mavzusida dars rejasi

Darsning mavzusi: “Fuqarolik sifatleri”

Dars davomiyligi: 45 daqiqa

Dars maqsadi:

1. O‘quvchilarga **fuqarolik sifatlerini** rivojlantirish, **huquq va majburiyatlarni** to‘g‘ri tushunish, shaxsiy va jamiyatga oid mas‘uliyatni his qilishni o‘rgatish.
2. O‘quvchilarda **navbatda turish madaniyati, havfli vaziyatlarda to‘g‘ri harakat qilish** va **qobiliyatlarni rivojlantirishga** oid asosiy ko‘nikmalarni shakllantirish.
3. **O‘rganishni** va o‘z shaxsiy rivojlanish yo‘llarini belgilash.

Kutilayotgan natijalar:

1. O‘quvchilar **fuqarolik sifatleri** va ularning ahamiyatini tushunishadi.
 2. **Havfli vaziyatlarda to‘g‘ri harakat qilish** va **navbatda turish madaniyatiga** oid bilimlarni aniqlashadi.
 3. O‘quvchilar **huquq va majburiyatlarni** tushunishadi va jamiyatda faol fuqarolar bo‘lishga tayyor bo‘lishadi.
 4. **Qobiliyatlarini rivojlantirish** va **o‘rganishni o‘rganish** mavzusida shaxsiy maqsadlarni belgilashadi.
 5. O‘quvchilar o‘rgangan bilimlarni hayotda amaliyotga tatbiq qilishga tayyor bo‘lishadi.
-

Metodlar:

- **Rolli o‘yinlar** (Havfli vaziyatlarda to‘g‘ri harakat qilish, navbatda turish madaniyati)
- **Blits so‘rov** (Fuqarolik sifatleri va huquq, majburiyatlar haqida savollar)
- **Suhbat** (Shaxsiy rivojlanish, qobiliyatlarni rivojlantirish)

- **Hikoya** (Havfli vaziyatlar va to'g'ri qarorlar)
 - **Bilimlarni mustahkamlash** (Amaliyot va savol-javoblar)
-

Foydalanadigan materiallar:

- **Plakatlar:** "Fuqarolik sifatleri", "Navbatda turish madaniyati", "Havfli vaziyatlarda qanday harakat qilish"
 - **Kartochkalar:** Havfli vaziyatlar, fuqarolik sifatlariga oid misollar.
 - **Kartinalar:** Odamlar o'rtasidagi munosabatlarning turli shakllari, navbatda turish madaniyati.
-

Dars qismlari:

1. Darsni kirish (5 daqiqa)

- **O'qituvchi:** "Bugun biz **fuqarolik sifatleri** haqida gaplashamiz. Bu sifatlar qanday bo'lishi kerak? Kelajakda qanday shaxs bo'lishni istaymiz?"
- **Suhbat:** "Bizning huquqlarimiz va majburiyatlarimiz qanday? Jamiyatda yoki jamoada qanday fuqarolik sifatlarini rivojlantirishimiz kerak?"

2. Mavzuni tushuntirish (10 daqiqa)

- **Qobiliyatlarni rivojlantirish:**
 - **Ta'rif:** "Qobiliyatlarimizni rivojlantirish — bu o'zimizga kerakli sohalarda kamchiliklarimiz ustida ishlash va imkoniyatlardan foydalanish. Bu shaxsiy rivojlanishga olib keladi."
 - **Misol:** "Agar o'qishga qiziqishingiz bo'lsa, har kuni o'qishni amalga oshirish, yangiliklarni o'rganish kabi odatlar orqali qobiliyatlaringizni rivojlantirishingiz mumkin."
- **Navbatda turish madaniyati:**
 - **Ta'rif:** "Navbatda turish madaniyati — bu jamoat joylarida boshqalarga hurmat bilan munosabatda bo'lish, o'z navbatiga intilish va jamoat joylarini tartibda saqlashdir."

- **Misol:** "Avtobusga yoki maktabda navbatda turib, boshqalarga xalaqit bermaslik, shu bilan birga hurmatni namoyon qilish."

- **Havfli vaziyatlarda to'g'ri harakat qilish:**

- **Ta'rif:** "Havfli vaziyatlarda to'g'ri harakat qilish — bu xavfsizlik qoidalarini tushunish va shoshilmay, mantiqli harakat qilishdir. Bu juda muhim, chunki xavfli vaziyatlarda qarorlarni to'g'ri qabul qilish hayotimizga to'g'ri ta'sir ko'rsatadi."

- **Misol:** "Agar yong'in yuzaga kelsa, bizning birinchi qadamimiz binoni tark etish va yordam chaqirish bo'ladi."

- **Huquq va majburiyatlar:**

- **Ta'rif:** "Huquq va majburiyatlar — bu fuqarolarning o'zlarini jamiyatda to'g'ri va adolatli namoyon etish uchun bilgan talab va qoidalarga rioya qilishdir."

- **Misol:** "Har bir insonning ta'lim olish huquqi bor. Shuningdek, jamiyatda qat'iy qoidalar va vazifalarga rioya qilish majburiyati ham bor."

3. Hayotiy vaziyatlar (Keys va kazuuslar) (10 daqiqa)

Keys 1:

- **Holat:** "Maktabga borayotganingizda sizga o'zingizdan kichik bola yordam so'raydi. U o'zini adashib qolganini aytdi. Nima qilishingiz kerak?"

- **Savollar:**

1. Bu vaziyatda to'g'ri qarorni qanday qabul qilish mumkin?

2. Havfli vaziyatda yordam berish qanday amalga oshiriladi?

Keys 2:

- **Holat:** "Avtobusga kirishda bir o'quvchi har doim navbatni buzib, oldinga o'tishiga qaror qiladi. Unga qanday yordam berish mumkin va uning xulq-atvorini qanday to'g'rilash kerak?"

- **Savollar:**

1. Navbatda turish madaniyatiga rioya qilishning ahamiyati nimada?

2. Qanday qilib boshqalarga hurmat bilan munosabatda bo'lishimiz kerak?

4. Rolli o'yinlar (10 daqiqa)

Rolli o'yin 1:

- **Holat:** "Navbatda turish madaniyati va xavfli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish. Biroq, vaziyat shunday bo'ladi: bir o'quvchi avtobusda hech qachon navbatda turmaydi. U bilan qanday suhbat olib borish mumkin?"

- **Rollar:** bir o'quvchi o'zini xato qilib ko'rsatadi, ikkinchisi qoidalarni tushuntiradi va huquqi yo'q shaxsga hurmat bilan munosabatda bo'lish kerakligini aytib o'tadi.

Rolli o'yin 2:

- **Holat:** "Havfli vaziyatlar: agar xonalari yoki binolarida yong'in sodir bo'lsa, shoshilmasdan, yuborishni emas, balki toshli yurish, o'quvchilarni tashish."

- **Rollar:** zarur va to'g'ri qaror qabul qilish va o'sishda ishtirok qilish.

5. Blitz so'rov (5 daqiqa)

- **Savollar:**

1. Navbatda turish madaniyatining ahamiyati

nimada? 2. Xavfli vaziyatda qanday qilib to'g'ri qaror qabul qilish mumkin? 3. Qanday qobiliyatlarni rivojlantirish orqali fuqarolik sifatlarini yaxshilash mumkin?

Yakunlash (5 daqiqa):

- **O'qituvchi:** "Biz bugun fuqarolik sifatlarini rivojlantirish, xavfli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish va navbatda turish madaniyati haqida gaplashdik. Har biringiz shaxsiy rivojlanishingizni amalga oshirishda ro'yxat yangilap chiqing."